

Pradžią>Mokymai, teisiniai tinklai ir agentūros>Teisingumo srities specialistų mokymas>ES teisininkų mokymo politika**ES teisininkų mokymo politika**

Teisingumo sistemos specialistų mokymas ES teisės klausimais yra esminė priemonė siekiant užtikrinti tinkamą ir veiksmingą ES teisės taikymą, skatinti teisingumo sistemos specialistų tarpusavio pasitikėjimą tarpvalstybinėse bylose ir remti ES vertybių ir principų, pavyzdžiui, teisinės valstybės principo, įgyvendinimą. Juo siekiama, kad visi teisingumo sistemos specialistai (teisėjai, prokurorai, teismų darbuotojai, advokatai, notari, antstoliai, probacijos pareigūnai, kalėjimų darbuotojai ir kt.) galėtų suprasti ES teisės vaidmenį savo kasdienėje praktikoje, visapusiškai ją taikyti ir užtikrinti, kad nacionaliniuose ir tarpvalstybiniuose teismo procesuose būtų gerbiamos ES teisėje įtvirtintos teisės ir pareigos.

Europos teisėjų mokymai yra svarbūs visiems praktikuojantiems teisininkams, kaip antai teismo pareigūnams, advokatams, solisitoriams, teismo antstoliams, notarams ir tarpininkams.

Lisabonos sutartimi Europos Sąjungai (ES) suteikta kompetencija užtikrinti paramą „teisėjų ir teisminių institucijų darbuotojų mokymui“ kaip priemonę gerinti teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Nuo to laiko teisėjų mokymas apie ES teisę pagerino teisingą ir vienodą ES teisės taikymą ir sustiprino abipusį pasitikėjimą tarpvalstybiniuose teismo procesuose, todėl padėjo plėtoti ES teisingumo erdvę.

2011 m. Europos Komisija paskelbė **Komunikatą „Naujas Europos teisininkų mokymo aspektas – pasitikėjimo teisingumu Europos Sąjungoje didinimas“, kuriame nustatytas laikotarpis baigėsi 2020 m.** Šiuo komunikatu buvo siekiama pakelti Europos teisėjų mokymą į naują lygmenį ir iki 2020 m. išmokyti pusę (800 000) visų ES teisingumo sistemos specialistų. Dėl tvirto bendro Komisijos, valstybių narių, nacionalinių ir ES mokymo paslaugų teikėjų bei atskirų teisingumo sistemos specialistų įsipareigojimo šis tikslas buvo pasiektas jau 2017 m., t. y. dvejais metais anksčiau, nei planuota.

2019 m. Komisija patvirtino **2011–2020 m. Europos teisėjų mokymo strategijos vertinimą**. Iš jo paaiškėjo, kad strategija padėjo ne tik rengti daugiau mokymų, bet ir paskatino įgyvendinti naujų rūšių veiklą, pvz., mainų programas. Ji padėjo pagerinti kelių kategorijų teisingumo sistemos specialistų, ypač teisėjų ir prokurorų, mokymą apie ES teisę. Taip pat buvo stiprinami tokių tinklų kaip Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT) pajėgumai, stiprinami ES lygmens tinklai ir mokymo paslaugų teikėjai.

2020 m. metinėje Europos teisėjų mokymo statistinėje ataskaitoje nurodoma, kad 2019 m. mokymuose dalyvavusių teisingumo sistemos specialistų skaičius išliko itin aukštas – mokymus ES teisės klausimais išklause daugiau nei 182 000 teisingumo sistemos specialistų. Tačiau dalyvavimo mokymuose lygis valstybėse narėse ir tarp įvairių teisingumo srities profesijų vis dar skiriasi.

Remdamasi priėmus 2011–2020 m. Europos teisėjų mokymo strategiją įgyta patirtimi ir naujais pokyčiais, Europos Komisija parengė išsamų teisėjų mokymo paketą, kuriuo siekiama padėti dar daugiau teisingumo sistemų ir teisingumo sistemos specialistų, kad jie būtų pasirengę įveikti XXI a. iššūkius ir nuolatinę ES teisės raidą:

naują **2021–2024 m. Europos teisėjų mokymo strategiją**;

Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato **9-ąją metinę ataskaitą dėl Europos teisininkų mokymo 2020 m.**;

Europos e. teisingumo portale sukurtą **Europos mokymo platformą (ETP)**.

Naujojoje strategijoje, kuri yra mokymo paketo pagrindas, nustatyti nauji plataus užmojo mokymo tikslai ir nauji prioritetai:

Naujojoje strategijoje nustatyti nauji veiklos tikslai, pritaikyti skirtingų teisingumo sistemos specialistų poreikiams.

Joje daugiausia dėmesio skiriama platesnei tikslinei auditorijai ir naujai geografiniai taikymo sričiai, kad būtų galima spręsti naujus sunkumus, atsižvelgiant į teisingumo sistemos specialistų poreikius.

Teisėjų mokymas turėtų dar labiau skatinti bendrą kultūrą teisinės valstybės principo taikymo srityje, padėti saugoti pagrindines teises, stiprinti teisingumo sistemos skaitmenizavimą, turėtų apimti ne tik teisinį švietimą, bet ir padėti ugdyti profesinius gebėjimus, kartu užtikrinant, kad, atsižvelgiant į naujus mokymo poreikius, būtų greitai suteikta naujų mokymo galimybių.

Prioritetas teikiamas teisėjų ir prokurorų mokymams, tačiau jie skirti visiems teisingumo sistemos specialistams: teismų darbuotojams, advokatams, notarams, antstoliams, tarpininkams, teismų sistemos vertėjams žodžiu ir raštu, teismo ekspertams, o tam tikrais atvejais – ir kalėjimų darbuotojams bei probacijos pareigūnams. Itin atsilieka teismų darbuotojų ir advokatų mokymas, todėl reikėtų šį klausimą spręsti. Įkalinimo įstaigų darbuotojai ir probacijos pareigūnai yra nauja tikslinė auditorija, kuri nebuvo įtraukta į ankstesnę strategiją.

Strategijoje daugiausia dėmesio skiriama ES teisingumo sistemos specialistams, tačiau ja taip pat siekiama remti Vakarų Balkanų šalis, siekiančias narystės ES, ir ne Europos šalis, visų pirma Afrikos ir Lotynų Amerikos šalis, stiprinant demokratiją, žmogaus teises ir teisinės valstybės principo laikymąsi.

Europos Komisija remia aukštos kokybės tarpvalstybinio mokymo ES teisės klausimais projektus naudodamasi įvairiais ES fondais, pavyzdžiui, būsimomis teisingumo ir pilietybės, lygybės, teisių ir vertybių programomis.

Už šių naujų tikslų pasiekimą **bendrai atsakingos visos suinteresuotosios šalys**. Valstybės narės, teismų tarybos, **nacionalinės** ir **Europos** teisininkų mokymo įstaigos, šalių ir Europos lygmeniu praktikuojantys teisingumo sistemos specialistai turi **įsipareigoti** įtraukti ES teisę ir jos taikymą į nacionalines ir vietines mokymo programas, rengti daugiau mokymų apie ES teisę ir didinti jų dalyvių skaičių.

Veiksmai

Komisija ir toliau aktyviai dalyvaus teisėjų mokymuose, kad užtikrintų pasiektų rezultatų tęstinumą ir spręstų naujas problemas, atsižvelgdama į teisingumo sistemos specialistų poreikius. Europos teisėjų mokymas yra svarbiausia tema ir priemonė, užtikrinanti tinkamą ES teisingumo politikos priemonių įgyvendinimą. Tai turėtų atsispindėti daugumoje iniciatyvų ES tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje, taip pat kiek tai susiję su teisinės valstybės iniciatyvomis.

Informaciją apie **ES finansinę paramą** Europos teisininkų mokymo projektams galima rasti **Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato**, **Konkurencijos generalinio direktorato**, **Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato** ir **Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF)** svetainėse. Kartu su naująja strategija Komisija įkūrė **Europos mokymo platformą (ETP)**. Europos mokymo platforma – tai paieškos priemonė, leidžianti teisingumo sistemos specialistams rasti ES organizuojamus ES teisės mokymo kursus ir mokymo medžiagą, kad galėtų mokytis patys. Teisingumo sistemos specialistai galės ieškoti mokymo kursų apie ES teisę ir nuolat gauti naujausią informaciją apie įvairiomis kalbomis vykstančius mokymo renginius. 2021 m. pradedamas pirmasis Europos mokymo platformos bandomasis etapas, kuriame dalyvauja keturi pripažinti ES lygmens teisėjų mokymo paslaugų rengėjai:

Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT), **Europos teisės akademija (ERA)**, **Europos viešojo administravimo institutas (EVAI)** ir **Europos universitetų institutas (EUI)**. Komisija prisideda prie šios platformos, teikdama atnaujintą ir paruoštą naudoti mokymo medžiagą arba vadovus, parengtus visų pirma ES finansinės paramos lėšomis.

Dabartinės padėties vertinimas

Komisija skelbia metines ataskaitas anglų kalba apie praktikuojančių teisininkų dalyvavimą ES teisės mokymuose Europos Sąjungoje:

2023 m. ataskaita (5234 Kb)

2022 m. ataskaita (2646 Kb)

2021 m. ataskaita (3912 Kb)

2020 m. ataskaita (3272 Kb)

2019 m. ataskaita (2692 Kb)

2018 m. ataskaita (2588 Kb)

2017 m. ataskaita (3019 Kb)

2016 m. ataskaita (1515 Kb)

2015 m. ataskaita (1742 Kb)

2014 m. ataskaita (1927 Kb)

2012 m. ataskaita (2265 Kb) , paskelbta 2013 m.

2011 m. ataskaita (512 Kb) , paskelbta 2012 m.

Nuo 2013 m. Komisija remia AIAKOS, **dvių savaitių mainų programą neseniai paskirtiems teisėjams ir prokurorams, kurią valdo Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT)**. Ji sukūrė ir papildomas priemones, skatindama pagalbinį **Europos e. teisingumo portalo** vaidmenį, ir parengė **praktines gaires**, pvz., dėl mokymo metodikos ir vertinimo.

2013–2014 m. Komisija atliko Europos Parlamento pasiūlytą **bandomąjį Europos teisininkų mokymo projektą**, kuriuo buvo siekiama nustatyti praktikuojančių teisininkų ES teisės mokymo geriausios patirties pavyzdžius. Projekto rezultatai paskelbti toliau nurodytais adresais.

Gerosios teisėjų ir prokurorų mokymo patirties tyrimas, kurį patikėta atlikti Europos teisėjų mokymo tinklui (ETMT).

Ataskaita pateikiama anglų kalba (1619 Kb) . Santrauka pateikiama anglų (593 Kb) ir prancūzų (589 Kb) kalbomis.

Gerosios mokymo patirties duomenų suvestines galima rasti portalo skyriuje „**geroji patirtis**“. Jos padės visų teisės profesijų atstovų dėstytojams ir mokymo paslaugų rengėjams gerinti savo veiklą tokiose srityse kaip mokymo poreikių vertinimas, mokymo metodika ar vertinimas.

Advokatų ES teisės mokymo padėties tyrimas, kurį patikėta atlikti Europos Sąjungos advokatūrų ir teisininkų draugijų tarybai (CCBE) ir Europos viešojo administravimo instituto (EVAI) Europos teisėjų ir teisininkų centrui.

Ataskaita pateikiama **interaktyviame žurnale** (2857 Kb) pdf formatu (1807 Kb) anglų kalba. Santrauka pateikiama anglų kalba (1064 Kb) ir prancūzų kalba (1378 Kb) .

Faktų suvestinės apie teisininkų mokymo sistemas visose ES valstybėse narėse pateikiamos portalo skyriuje apie praktikuojančių teisininkų mokymą nacionaliniu lygmeniu. Jos gali padėti nacionalinėms advokatūroms ir teisininkų institucijoms įvertinti prašymus tapti jų nariais pateikusių advokatų, norinčių pasinaudoti teise į įsisteigimo ES laisvę, mokymo patirtį.

Čia pateikiami kai kurie ataskaitos priedai anglų kalba, pvz.:

B priedas. Konsultacijų rezultatai (2140 Kb)

H priedas: klausimynas Nr. 1 apie mokymo sistemas (164 Kb) ir jo paaiškinimai (163 Kb) .

Klausimynas Nr. 2 apie mokymo rengėjus (286 Kb) ir jo paaiškinimai (234 Kb) .

Klausimynas Nr. 3 apie gerąją mokymo patirtį (190 Kb) ir jo paaiškinimai (62 Kb) .

Projekto interneto svetainę galima rasti [čia](#).

Teismų darbuotojų ES teisės mokymo ir mokymo kursų teismų darbuotojams rengėjų bendradarbiavimo ES lygmeniu skatinimo padėties tyrimas, kurį patikėta atlikti EVAI Europos teisėjų ir teisininkų centro, *Justice Coopération Internationale* (JCI, Prancūzija), *Centro de Estudios Juridicos* (Ispanija), *Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury* (Lenkija) ir Saksonijos *Staatsministerium der Justiz und für Europa* (Vokietija) konsorciumui.

Tyrimas pateikiamas anglų kalba (1379 Kb) . Santrauka pateikiama anglų (909 Kb) ir prancūzų (893 Kb) kalbomis. Tyrimo rekomendacijos, kaip pagerinti teismų darbuotojų mokymą, taip pat pateikiamos anglų kalba (938 Kb) ir prancūzų kalba (950 Kb) .

ES teismų darbuotojų pagrindinių užduočių ir funkcijų santrauka pateikiama [šioje lentelėje](#) (383 Kb) . Išsamus teismų darbuotojų užduočių kiekvienoje valstybėje narėje aprašymas bus netrukus paskelbtas portalo valstybių narių puslapiuose.

Teismų darbuotojų mokymo sistemų valstybėse narėse aprašymas bus paskelbtas portalo skyriuje „**Praktikuojančių teisininkų mokymas nacionaliniu lygmeniu**“.

Teisminių institucijų atstovų, susijusių su Europos teisininkų mokymu, bendradarbiavimo skatinimo projektas, kurį patikėta įgyvendinti Europos teisėjų mokymo tinklui (ETMT).

Ataskaita pateikiama anglų kalba (1499 Kb) . Santrauka pateikiama anglų kalba (631 Kb) ir prancūzų kalba (630 Kb) .

Portalo skytyje „**Europos lygmens mokymo tinklai ir įstaigos**“ galima rasti faktų suvestines apie ES lygmens teisminių institucijų tinklų funkciją mokymo srityje.

Kontekstas

2006 m. Europos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė [Komunikatą](#) dėl teisininkų mokymo Europos Sąjungoje.

2008 m. buvo priimta Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų [rezoliucija](#) dėl teisėjų, prokurorų ir teisminių institucijų darbuotojų mokymo Europos Sąjungoje.

2009 m. Europos Parlamentas paskelbė [Teisėjų mokymo stiprinimo Europos Sąjungoje tyrimą](#) (553 Kb) prancūzų kalba.

2009 m. gruodžio mėn. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, padėtas teisinis pagrindas su Europos teisėjų mokymu susijusiai veiklai plėtoti. 81 ir 82 straipsniuose „parama teisėjų ir teisminių institucijų darbuotojų mokymui“ įvardijama kaip viena iš priemonių, būtinų teisminiam bendradarbiavimui civilinėse, komercinėse ir baudžiamosiose bylose stiprinti.

2009 m. gruodžio mėn. Taryba priėmė [Stokholmo programą](#), kurioje aptariamas visų teisės profesijų atstovams skirtas Europos teisininkų mokymo klausimas. Stokholmo programos įgyvendinimo [veiksmų plane](#) ir 2010 m. ES pilietybės [ataskaitoje](#) Komisija paskelbė, kad Europos teisininkų mokymas yra prioritetinė sritis. Europos Parlamentas taip pat nuolat pabrėžia, kad gerai parengti teisininkai gali labai prisidėti prie geresnio vidaus rinkos veikimo ir piliečių galimybes lengviau įgyvendinti savo [teises](#).

2010 m. pabaigoje Komisija pradėjo konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis, kuriose dalyvavo valstybės narės, Teisingumo forumo nariai, taip pat

[Europos lygmens mokymo tinklai ir įstaigos ir jų nariai](#). Konsultacijų rezultatų santrauka pateikiama čia [PDF](#) (192 Kb) [en](#).

2011 m. rugsėjo 13 d. Europos Komisija paskelbė Komunikatą „

[Naujas Europos teisininkų mokymo aspektas – pasitikėjimo teisingumu Europos Sąjungoje didinimas](#)“.

2011 m. spalio 27 ir 28 d. išvadose dėl Europos teisininkų mokymo ([pateikiama anglų kalba](#)) Teisingumo ir vidaus reikalų taryba paragino kasmet su Komisija keistis informacija apie esamus ES teisės mokymo kursus ir juose dalyvavusių praktikuojančių teisininkų skaičių, ir paprašė Komisijos apsvarstyti galimybę pateikti metinę Europos teisininkų mokymo ataskaitą.

2012 m. Europos Parlamentas pasiūlė įgyvendinti bandomąjį Europos teisėjų mokymo projektą, siekiant padėti:

nustatyti gerąją teisėjų, prokurorų ir teisingumo sistemos specialistų mokymo apie nacionalines teisės sistemas bei tradicijas, taip pat Sąjungos teisę, patirtį; nustatyti veiksmingiausius būdus, kaip teisėjams, prokurorams ir teisingumo sistemos specialistams rengti ES teisės ir nacionalinių teisės sistemų mokymo kursus vietos lygmeniu ir skatinti ES teisėjų ir prokurorų dialogą bei jų veiklos koordinavimą;

skatinti ES teisėjų mokymo kursų rengėjus dalytis idėjomis apie gerąją patirtį ir skleisti jas visoje Sąjungoje;

gerinti ETMT ir nacionalinių teisėjų mokymo institucijų bendradarbiavimą. Tai apims mokymo kursų rengėjus, pavyzdžiui, Europos teisės akademiją, ir Europos lygmens profesines organizacijas, pavyzdžiui, Europos teismų tarybų tinklą, Aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklą, Valstybinių ir aukščiausiųjų administracinių teisminių institucijų tarybų asociaciją ir ES aukščiausiųjų teismų generalinių prokurorų tinklą.

2013 m. lapkričio mėn. Komisijos Pirmininko pavaduotoja V. Reding pasakė kalbą anglų kalba Europos Parlamento praktiniame seminare „

[Teisinis mokymas – viena iš svarbiausių priemonių siekiant Europos teisininkų kompetencijos](#)“.

2016 m. birželio mėn. Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT) patvirtino devynis teisėjų mokymo principus, tiek kaip pagrindą teismams jų mokymo poreikiams valdyti, tiek kaip sistemą mokymo paslaugų teikėjams, kad jie galėtų planuoti ir teikti mokymus teisėjams ir prokurorams. Principais nustatomi tokie klausimai kaip teisė į teisėjų mokymą darbo metu, atsakomybė už būtinų išteklių suteikimą, privalomas pirminis mokymas profesinės veiklos pradžioje, šiuolaikinių mokymo metodų naudojimas ir metodų bei ne teisinių klausimų įtraukimas į mokymo temas. Principų tekstą ir bendrąją informaciją galima rasti [anglų](#) ir [prancūzų](#) kalbomis.

2019 m. Komisija patvirtino [2011–2020 m. Europos teisėjų mokymo strategijos vertinimą](#). Vertinimas ir 2019 m. Teisingumo generalinio direktorato metinės ataskaitos, kuriose pateikiami statistiniai duomenys apie teisingumo sistemos specialistų dalyvavimą mokymuose apie ES teisę, rodo, kad tikslai iš esmės buvo pasiekti veiksmingai. Vertinimas rodo, kad:

Pagrindinis 2011 m. komunikato tikslas, kad 2011–2020 m. pusė (800 000) visų ES teisingumo sistemos specialistų dalyvautų mokymuose apie ES teisę, buvo pasiektas jau 2017 m., t. y. dvejais metais anksčiau, nei planuota.

Metams bėgant beveik visų kategorijų teisingumo sistemos specialistai pasiekė metinį 5 proc. mokymus išklausiusių kiekvienos profesijos specialistų tikslą. Tai padėjo ne tik rengti daugiau mokymų, tačiau taip pat skatino įgyvendinti naujų rūšių veiklą, pavyzdžiui, mainų programas.

Buvo viršytas 1 200 teisėjų mainų per metus tikslas, o rengiamų mokymų nuolat daugėjo.

Sėkmingas AĪAKOS programos įgyvendinimas reiškia didelę pažangą siekiant tikslo, kad visi naujai paskirti teisėjai ir prokurorai dalyvautų nacionalinių teisėjų mokymo institucijų organizuojamuose mainuose.

Įgyvendinant šią strategiją beveik dvigubai padidintos visos lėšos, skiriamos teisingumo sistemos specialistų mokymui pagal ES programas.

Taip pat ši strategija padėjo stiprinti tokių tinklų kaip Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT) pajėgumus ir stiprino ES lygmens tinklus ir mokymo paslaugų rengėjus, pavyzdžiui, Europos teisės akademiją (ERA) ir Europos viešojo administravimo institutą (EVAI, Liuksemburgas).

Susiję tyrimai

[Teismo bendradarbiavimo stiprinimas Europos Sąjungoje](#) [PDF](#) (1694 Kb) [fr](#), 2009 m., prancūzų kalba

[Teisėjų mokymas ES valstybėse narėse](#), 2011 m., anglų kalba

Europos Parlamento praktinis seminaras „Praktikuojančių teisininkų mokymas. ES teisės ir teisėjų įgūdžių mokymas“:

[I sesija. Mokymas apie ES teisę ir prieigą prie jos. Gerosios patirties pavyzdžiai](#) ir [II sesija. Tarpusavio pasitikėjimo didinimas](#) (anglų kalba), 2013 m.

Paskutinis naujinimas: 19/02/2024

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.